

مذاکرات وین از داخل وزارت خارجه پیگیری می‌شود

سعید خطیب‌زاده، سخنگوی وزارت خارجه کشورمان درباره مذاکرات وین و ترکیب تیم مذاکره‌کننده گفت؛ مذاکرات وین انجام و داخل وزارت خارجه پیگیری می‌شود. از آن جهت که مذاکرات، گفت‌وگوی فنی برای اطمینان از اجرای کامل برجام توسط همه طرف‌هاست لذا هیچ متن و توافق نامه جدیدی قرار نیست مذاکره شود و این

عملکرد قوه قضاییه در سه ماه گذشته چه ذهنیتی برای مردم ساخته است؟

کارنامه ۱۰۰ روزه رئیس دستگاه قضا

حالا در حوالی ۱۰۰ روزه‌شدن ریاست جدید دستگاه قضا شاید راحت‌تر بتوان چشم‌اندازی از عملکرد قوه قضاییه به عنوان پرچمدار عدالتخواهی در کشور ارائه داد. قوه‌ای که تحول در آن از ۱۶ اسفند ۹۷ ریاست سید ابراهیم رئیسی با ریتم تندتری جان گرفت و ۱۰ تیر امسال هم ریاست آن به محسنی اژهای، شخصیتی قدیمی از اهالی قوه قضاییه رسید؛ دستگاه قضا در این سه سال تحولات مهم و دامنه‌داری را ایجاد کرد که رنگ و بوی عدالتخواهی در این قوه را بیشتر از قبل کرد. از بازپذی‌های سرزده از مراکز قضایی و دادستانی‌ها و سرکشی به بندهای امنیتی زندان اوین و دیدار با محکومان امنیتی تا ارتباط بی‌واسطه با مردم و دستورات قاطع و اقدامات بدیع برای اصلاح برخی رویه‌های قضایی تنها جزئی از این تغییرات است؛ از همه مهم‌تر مرکزیت‌سند تحول به عنوان دال اصلی حرکت قوه قضاییه بذر امید را برای تغییر حقیقی در دل مردم کاشته است، این گزارش در تلاش است با روایت آنچه در ۱۰۰ روز حضور حجت‌الاسلام اژهای در قوه قضاییه صورت گرفته است، نگاهی به مطالبه‌ای مردم از قوه قضاییه و اولویت‌های مهمی که همچنان خواست جامعه است، بیندازد.

امین صبحی

دبیر سیاسی

قوه قضاییه، روی دور تست

چه کسی است نداند قوه قضاییه در همین ۱۰۰ روز اقدامات خاص و دست‌اولی را برای بهبود رویکردهای تحولی در دستگاه قضایی پیش گرفته است. اگر بخواهیم از مهم‌ترین اقدامات مثبت این چند وقت به صورت مصداقی صحبت کنیم، با فهرست بلندبالایی مواجه خواهیم شد که عدالتخواهی فصل مشترک همه آنهاست؛ در همان روزهای اول ریاست و در حالی که هنوز تیرماه به پایان نرسیده بود، محسنی اژهای در اولین جلسه شورای عالی قوه قضاییه ۱۰ دستور مهم صادر کرد که از مأموریت به بازرسی ویژه برای احصای مشکلات مردم در مراکز قضایی تا کمک به دولت و دستور برای نظارت بر اجرای سند تحول بر اساس زمان‌بندی مشخص را شامل می‌شد، البته یکی از اقدامات بسیار مثبت و مؤثری که ریاست دستگاه قضایی در این حدود ۱۰۰ روز به آن نگاه ویژه داشته، سرکشی مستمر از زندان‌ها بود که بدون اطلاع قبلی انجام شد؛ این صحبت رودرو با زندانیان هشتادری هم به قضات برای کارشناسی دقیق پرونده‌های قضایی شده، به این معنا که وقتی قضات ببینند زندانیانی که

از آنها حکم گرفتند می‌توانند به راحتی در مورد

احکام شان با عالی‌ترین مقام دستگاه قضایی صحبت کنند، قطعا در صدور رأی مستندات

و استدلال‌های قضایی را پررنگ خواهند کرد.

بنابراین در کنار حرکت به سمت یک نوع عدالت ترمیمی و زندان‌دایی، احیای حقوق عامه هم از اتفاقات مهم در دوره جدید بوده، مثلاً در ماجرای قطع مکرر برق در تابستان که حساسی مردم را کلافه کرد، اژهای به دادستان کل کشور دستور رسیدگی قاطع داد، بنابراین همین توجه به جزئیات می‌تواند به صیانت از حقوق عامه و رضایت عمومی کمک کند. پرهیز از صدور قراردادی بارداشت موقت غیرضروری و سرعت عمل در رسیدگی به پرونده‌های بازداشتی موقتی، بدنه سنگین قوه قضاییه را به سمت چابک‌سازی برده است.

تشکیل جلسات مدیریتی و تخصصی پیرامون پرونده‌های کثیرالشاکی و شناسایی ملموس و جزئی مشکلات و زمینه‌هایی که به خلق پرونده‌های کثیرالشاکی و اطاله دادرسی در رسیدگی منجر می‌شود هم از روش‌های موثر حجت‌الاسلام اژهای بوده البته کارشناسی دقیق‌تر پرونده‌ها هم در این دوره به

گفت‌وگوهای فنی هم در مسیر عادی خود در وزارت خارجه توسط همین وزارتخانه انجام خواهد شد. وی افزود؛ این‌که در وزارت خارجه ترکیب تیم چطور باشد در ترکیب قبل هم از بانک مرکزی، نفت و... بودند و این بار هم همین خواهد بود. مهم این است که تداوم از حیث گفت‌وگوها انجام خواهد شد. این دیپلمات ارشد ایرانی همچنین

دیدار اژهای باوزیر اقتصاد و رفاه‌هم‌نویدهمکاری قوه قضاییه با زیرمجموعه‌های اقتصادی دولت را می‌داد، به ویژه این‌که او بر مسدودکردن بسترهای فسادزا در دستگاه‌های اجرایی و شفاف‌سازی در مجموعه‌های اقتصاد تاکید کرد، نشان می‌دهد قاضی‌القضات برای عبور از وضعیت آشفته اقتصادی این روزها عزم جدی دارد و روی کمک دولت هم حساب باز کرده است. توجه به حوزه زنان هم از دیگر رویکردهای رو به جلوی قوه است. نشست اژهای با فراکسیون زنان مجلس نوید توجه مصداقی به مشکلات حوزه زنان را می‌دهد، البته یکی از دغدغه‌های اصلی فعالان حوزه زنان عملیاتی‌شدن منشور حقوق و مسوولیت‌های زنان و نهایی شدن لایحه منع خشونت علیه زنان و سر و سامان دادن به موضوع حضانت و مهریه بدون تضییع حقوق زنان است.

در این روزها ممنوع‌الخروجی افراد هم از نقاط پرنقد جامعه بود که حجت‌الاسلام اژهای دیروز به این مساله ورود کرد و در این باره گفت

که برخی دستگاه‌ها مثل سازمان مالیاتی و بانک‌ها هنوز بدون اطلاع‌رسانی مناسب، افراد را ممنوع‌الخروج می‌کنند. آمار کسانی که ممنوع‌الخروج می‌شوند زیاد نیست، اما کم هم نیست.

لذا اول باید معلوم شود که کدام دستگاه‌ها اجازه دارند افراد را ممنوع‌الخروج کنند و چه کسانی و برای چه مدتی باید ممنوع‌الخروج شوند و این‌که به مردم بدون هیچ توجیه قانونی اعلام نشود که ممنوع‌الخروج شده‌اند و در فرودگاه متوجه موضوع شوند.

البته در این ۱۰۰ روز با همه تلاش‌های صورت گرفته همه چیز بر وفق مراد نبوده و انتظاراتی که از دستگاه قضایی برای بهبود و ترمیم برخی چالش‌های اجتماعی وجود داشته کم نیست، شاید یکی از در دسترس‌ترین و پرتکرارترین مطالبه مردم بحث قیمت‌های نجومی کالاهای اساسی و کمبود داروهای حیاتی باشد. واردات دارو که با شیوع کرونا و داروهای حیاتی بیماران خاص مانند سرطانی‌ها یا کودکان مبتلا به بیماری پروانه‌ای به یک معضل فراگیر تبدیل‌شد و کسب و کار سیاه‌دل‌ها را رونق بخشید، بدون شک نیاز به ورود قضایی داشته و دارد یعنی حداقل انتظار مردم درگیر در صرف داروخانه‌های خالی این بود که نه تنها روند واردات داروهای کمیاب این بیماری‌ها بهتر شود بلکه با دلالتن و قصورهای شبکه توزیع دارو در دسترس قرار دادن آن برای بیماران در مراکز درمانی در این زمینه برخورد شود که هنوز این مساله آن طور که باید و شاید پیش نرفته است.

البته یکی دیگر از پریسامدتین مطالبات بحق مردم، وضعیت کالاهای اساسی و سفره مردم است، گرچه حجت‌الاسلام اژهای همین چندروز قبل مجدداً بر پیگیری نابسامانی بازار و گرانی قیمت‌ها تاکید کرد و از دادستان‌های سراسر کشور خواست این مساله را با جدیت پیگیری کنند، اما هنوز تغییر محسوسی در این زمینه ایجاد نشده درحالی‌که مردم قوه قضاییه دیدار را به تغییر و روحیه آوانگارد می‌شناسند و به کمتر از آن رضایت نمی‌دهند.

مطالبه اصلی؛ برخورد قضایی باترک فعل مسوولان

این افزایش سطح دغدغه مردم هم دلایل متعددی دارد. اژهای مانند رئیسی با تابوشکنی به نفع مردم و نه گفتن به انفعال در کنار رویکردهای فعالانه و مساله محور، امید محوشده را زنده کرد و این رویکرد قطعاً ناشی از سبک مدیریتی رئیس جدید دستگاه قضاست که در عین پرداختن به جزئیات به مسائل نگاه راهبردی و کلان دارد؛ به‌طور مثال وقتی او در قامت یک رئیس قوه به یک دادسرا می‌رود، بازتاب رسانه‌ای حضور او برای مردم، دلسوزی شخص رئیس دستگاه قضا بوده و طبیعی است که با این فکت‌های متعدد از دلسوزی و پیگیری برخط و بی‌وقفه، انتظار مردم از قوه قضاییه تصاعدی باشد. نیازی نیست راه دور برویم؛ یکی از معضلات فعلی همین بحث داغ واکسیناسیون عمومی است که برخی با پرهیز از واکنسینه‌شدن به دلیل سیاه‌نمایی جریانات ضدواکسن، محل تحقق ایمنی جمعی شده‌اند و مردم بر لزوم ورود و برخورد قضایی با لیدرهای این جریان تاکید دارند.

مطالبه دیگری که پای آن به هشتک‌سازی و اکثر شبکه‌های اجتماعی هم باز شده موضوع ترک فعل مسوولان است. البته قضیه رسیدگی به ترک فعل اولین بار در زمان سید ابراهیم رئیسی مطرح شد اما حالا با شناسایی این حق به عنوان یک مطالبه اجتماعی، یکی از اولویت‌های مردم برخورد با این پدیده به شکل دقیق و نقطه‌ای است، البته این درحالی است که مجلس و مشخصاً کمیسیون اصل ۹۰ پرونده‌ای از ترک فعل‌های مسوولان دولت قبل باز کرده‌اند تا درباره عملکرد ضعیف آنها در حوزه گرانی مسکن، کم‌آبی و قطعی برق اتفاق‌های پیش آمده در خوزستان و همچنین تعلل در ورود واکسن تحقیق و تفحص کنند، بنابراین قوه قضاییه به عنوان یک قوه مطالبه‌گر باید با کارآمدی و ترک فعل مسوولان دولتی به ویژه مسوولان خاخی خوزستان که چند هفته‌ای در اوایل تابستان امسال مردم جنوب را درگیر بی‌دبیری خود کردند، برخورد قاطع‌کنند تا مردم دوباره هزینه‌های

این بی‌عملی را نپردازند. نکته جالب درباره این حق اجتماعی تاکید جانبازان بر این مساله در روزی بود که حجت‌الاسلام اژهای به دیدار آنها در مرکز توبخنش‌ی‌ثارا... رفت. اواز جانبازان شنید که برخورد قاطع با مفسدان و رانت‌خواران و مدیران اجرایی گذشته باید دغدغه قوه قضاییه باشد که با ترک فعل و قصورهای خود باعث مشکلات فراوان برای مردم شده‌اند.

حالا با مروری که بر مهم‌ترین نقاط ضعف وقوت قوه قضاییه داشتیم بهتر می‌توانیم تاثیرات آن را درک کنیم که چطور زندگی روزمره مردم با تصمیمات و تدابیر قضایی گره خورده، نه تنها کسانی که به واسطه پرونده قضایی با قوه عدلیه در ارتباط هستند از تصمیمات قضایی متأثر می‌شوند بلکه دیگر شهروندان هم به واسطه برخورد واقعی با گرانی، کم‌دارویی و ترک فعل مسوولان روج تغییر در عدالتخواهی را لمس خواهند کردند و برآیند این اتفاقات رضایتمندی مردم است.

ندارند. من در یکی‌دوماه گذشته این موضوع را رصد کردم. سخت‌ترین منتقدان قوه قضاییه هم عملکرد رئیس جدید دستگاه قضا را ستوده‌اند. شما اگر همین عناوینی که در روزنامه‌های روز گذشته پیرامون ارزیابی عملکرد ۱۰۰ روزه آقای اژهای منتشر شد را ملاحظه بفرمایید متوجه عرض بنده خواهید‌شد.

مثلا یکی از تیتبرها در یکی از روزنامه‌های اصلاح‌طلب‌که به نقل از یکی از وکلای اصلاح طلب هم بود این‌گونه بود: «رویه رئیس قوه قضاییه در طول این ۱۰۰ روز منطقی و عاقلانه بوده‌است». یا این‌که یکی دیگر از منتقدان همیشگی رویه‌های قضایی تصریح کرده‌بود «رئیس قوه قضاییه در ۱۰۰روز نخست به اندازه ۱۰۰سال روسای پیشین کار کرده‌است» و همین عنوان هم تیر صفحه اول یکی از روزنامه‌های اصلاح طلب یکشنبه شده‌بود. یک مورد دیگر که اعتمادساز است و در رویه آقای اژهای هم به کرات مشاهده شده‌است، سرکشی منظم از زندان‌ها و دیدار با زندانیان است. بارها از مشکلات زندانیان مباحثی از سوی منتقدان، زندانیان و خانواده زندانیان مطرح شده‌است اما این‌که شخص اول دستگاه قضا خودش به میان زندانیان برود و رو در رو با زندانیان به گفت‌وگو بنشیند کمتر و شاید در این حد اصلا در تاریخ قوه قضاییه سابقه نداشته‌است. آقای اژهای در این دیدارها هم تابوشکنی

گفت؛ دوستان ما شبانه‌روز در حال مرور مباحث هستند، ما حتی یک ساعت را بعد از این‌که فرآیند بررسی داخلی درباره مذاکرات به جمع‌بندی برسد از دست نخواهیم داد؛ که تاریخ را نهایی کنیم و روزهای آتی روزهایی خواهد بود که فعالیت‌ها و تعاملات دیپلماتیک بیشتری را در حوزه برجام و گفت‌وگوهای وین شاهد خواهیم بود.

نعمت احمدی، حقوقدان و وکیل دادگستری در گفت‌وگو با جام جم:

اعتماد عمومی به قوه قضاییه در دوره آقای اژهای بیشتر شد

نعمت احمدی، حقوقدان و وکیل دادگستری در گفت‌وگو با جام جم درباره ارزیابی خود از اقدامات ۱۰۰روز اخیر قوه قضاییه بیان کرد؛ قوه قضاییه، قوه‌ای نیست که در آن اقدامات یومیه صورت گیرد، به طور مثال بخواهد کالا وارد کند یا نرخ خودرو را تغییر دهد و لایحه به تصویب برساند، بلکه قوه قضاییه، بیمارستانی است که وقتی افراد بیمار می‌شوند به آن مراجعه می‌کنند؛ لذا تغییرات در قوه قضاییه یک فرآیند بطئی و کند است.

این حقوقدان و وکیل دادگستری با بیان این‌که قوه قضاییه دو ابزار دارد که یکی قانون و دیگری قاضی است، گفت؛ این دو بخش مواردی است که هیچ‌کس نمی‌تواند سه ماهه در این دو حوزه اقدام خاصی انجام دهد، یعنی نه تعداد قاضی اضافه و کم شده و نه قوانین در این مدت تغییر کرده اما بخش مهمی که قوه قضاییه به عهده دارد نظارت است که براساس اصل ۱۵۶ قانون اساسی نظارت و اجرای قوانین به عهده رئیس قوه قضاییه است که من در این زمینه نمره مثبت به آقای اژهای می‌دهم. وی بر همین اساس ادامه داد؛ مردم این دغدغه را دارند و مساله زندان و زندانیان هم دغدغه دیگری است که حضور سرزده به زندان‌ها و سرکشی‌های رئیس قوه قضاییه و صحبت رو در رو با زندانیان کاری است که روسای قبلی قوه قضاییه انجام ندادند.

احمدی در خصوص تاثیر اقدامات سرزده برای بازدید از زندان‌ها گفت؛ وقتی ایشان به بند امنیتی‌های زندان اوین رفت، بعد از آن بازدید، تلفن زندانی‌ها باز و مرضی‌های آنها اجرایی شد. وقتی شما در زندان باشید وکیل بند یک زندانی مانند خود شخص است که امتیاز گرفته و رابط بین زندانیان و مسوولان زندان شده که حتی اگر او هم حرف‌های شما را بشنود باعث خوشحالی است، چه برسد به این‌که رئیس قوه قضاییه نزد شما بیاید. از طرف دیگر قضات متوجه می‌شوند رئیس قوه قضاییه از زندانیان سوال خواهد کرد و این باعث می‌شود قضاوت‌ها دقیق‌تر صورت گیرد.

این حقوقدان و وکیل دادگستری با اشاره به اصلاح صدور قرارها و تاکید حجت‌الاسلام اژهای مبنی بر این‌که قرارها متناسب با جرم صورت گیرد، افزود؛ برخی قضات قرارهای سنگینی صادر می‌کنند و این قرارها باعث می‌شود زندانی در زندان بماند و این موجب بلاتکلیفی خواهد شد. وی حضور سرزده در دادگستری‌ها و رسیدگی به اطاله دادرسی را از دیگر اقدامات موثر قوه قضاییه برشمرد و در خصوص پرونده‌های کثیرالشاکی یادآور شد؛ این موضوع همیشه ویال‌گردن دادگستری‌هاست، چراکه دادگستری به مثابه یک بیمارستان است.

احمدی با بیان این‌که تاکید آقای اژهای برای رسیدگی به پرونده‌ها به صورت سریع بسیار ارزشمن است، در عین حال گفت؛ ممکن است برخی قضات بگویند ما تعدادمان کم است و اشکالات خود را در حوزه اطاله بگویند، بنابراین رئیس قضا در صدر رفع مصداقی مشکلات خواهد بود.

این حقوقدان و وکیل دادگستری در ادامه این گفت‌وگو با تاکید بر این‌که اعتماد عمومی در بازه زمانی سه ماهه گذشته نسبت به روسای قبلی قوه قضاییه بیشتر شده است، گفت؛ متأسفانه دادگستری از استاندارد لازم خارج شده است، وقتی می‌گویند چند وکیل و قاضی گرفته شد یعنی در دادگستری اتفاقاتی افتاده‌است و نیرویی آنجا توانسته این توانمندی را پیدا کند که قاضی را بخرد اما وقتی دیدند رئیس قوه قضاییه برای اصلاح این اتفاقات اهتمام دارد و می‌خواهد نظارت را برقرار کند، سبب شد عملکرد و ابزار قوه قضاییه موثر شود.

زیادی را از مردم برطرف کرده‌است. آقای اژهای با اشراف بر این جهات شخضا به این پرونده‌ها ورود کرده و خواهان رسیدگی فوری و در عین حال دقیق به آنها شده‌است. یکی از مصادیق بارز و مهم احیای حقوق عامه همین حل پرونده‌های کثیرالشاکی است که از نظر رئیس دستگاه قضا دورنمانده‌است و با به سرانجام رسیدن آن یک گام مهم دیگر در احیای حقوق عامه برداشته خواهد‌شد.

پیرامون بازدید از زندان‌ها و همین ورود به پرونده‌های کثیرالشاکی یک نکته دیگر این است که در این قبیل اقدامات یک رویکرد دیگر هم مدنظر رئیس دستگاه قضااست و آن اصلاح رویه‌های غلط قضایی است.

🔗 **به نظر شما قوه قضاییه و شخص رئیس قضا با چه چالش‌هایی در مسیر عدالتخواهی مواجه هستند؟**

همه این اقدامات تحولی که به تعبیر درست شما در مسیر عدالتخواهی است برای به سرانجام رسیدن نیازمند همکاری سایر بخش‌های قوه قضاییه و حتی همراهی سایر نهاد‌هاست. فارغ از این، یکی از مشکلاتی که قوه قضاییه سال‌ها با آن دست و پنجه نرم می‌کند و این موضوع می‌تواند دامن‌گیر اقدامات تحولی آقای اژهای هم بشود، کمبود نیروی انسانی است. منتها با همه محدودیت‌های موجود من فکر می‌کنم که اگر همکاری درون‌بخشی و همراهی فرابخشی در قوه قضاییه شکل بگیرد و باهم افزایی به کمک «تحول و تعالی» بیاید، مردم طعم شیرین استقرار عدالت را خواهند چشید. 🔗